

MİMARİ TASARIM RAPORU

“Bir şeyi her zaman sonraki daha geniş bağlamı içinde düşünerek tasarlayın. İskemleyi odanın içinde, odayı evin içinde, evi çevrenin içinde, çevreyi de kent planının içinde.”

Eliel Saarinen

Amac

İnsan varoluşu sebebiyle, kendine bir yaşam alanı arama ve keşfettiği yaşam alanını yeni bir barınma mekânı olarak düzenleme içgüdüindedir. Bu süreçte içinde bulunduğu doğal yaşam koşulları ve üretim biçimi önce boşluklardan mekâna devinimi başlatır, bu devinimle doğal yaşamdaki üretim biçimine göre oluşan yeni mekânsal kurgular ortak yaşamın oluşumunu tetikler ve toplumsal yaşam şeklinin oluşup bireylerin karakterine göre farklılaşmasını sağlar. Sonuç olarak her birey toplum içinde yaşadığı mekânı birlikte yaşam koşullarına göre yeniden organize etmeye çalışır. Değişimin başlamasıyla birey-toplum ilişkilerini yansıtan, kendine özgü sosyo-kültürel ve ekonomik özellikleri ile var olmayı sürdüren küçük toplumsal yaşam birimlerinin oluşmasına ve bu küçük birimlerin de zaman içinde gelişerek daha büyük yaşam birimlerini meydana getirmesine sebep olur. Günümüzde ise toplumsal yaşamın en küçük birimi olan komşuluk farklı komşuluk birimleri ile bir araya gelerek ilkokul yerleşme birimi olarak nitelendirilen mahalleyi oluşturur. **"Hem kişilerden meydana gelen, hem de bir bütün olarak hareket eden bu yapıyı"** (Çakır, 2008: 101-103) kendine özgü kılan nokta ise bu bütünlüğün bir arada çalışıyor olmasıdır. Kent kurucu birimi olan mahalleyi oluşturmak için ise öncelikle **yereldeki toplum yapısına uygun komşuluk birimleri tanımlanmalı ve bölgedeki toplumsal belleğe sahip çıkararak** bütün olarak hareket eden gerçek bir mahalle tasarımı yapılmalıdır.

‘Mahalle yaşantısının ortak bir geçmişe/belleğe, yaşam alanlarına ve komşuların yüz yüze gelerek paylaşımında bulunma imkânı bulduğu bir mimari ve kentsel morfolojiye sahip yerleşmelerde yoğun olarak devam etmekte, bu nitelikleri taşımayan bölgelerde ise zayıf kalmaktadır. Mahalledeki sosyal, kültürel ve ekonomik çeşitlilik, paylaşım, bilgilenme, yüz yüze iletişim gibi sosyal donatı ve değerler ile mekâna ilişkin, sokak-bina-insan ilişkisinin iletişime imkân tanınması, yaya ulaşımı, servislere erişim, mahallenin büyüklüğü gibi fiziksel çevre özelliklerinin kuvvetli olduğu bölgelerde, komşuluk ve mahalleli olma durumu devam ederken, bu verilen zayıf olduğu bölgelerde mahallenin, kent ve birey yaşamında fazla anlam taşımadığı gözlenmektedir. ‘

Özbek Eren, İ., (2012). Türkiye’de dönüşen kentlerin son kalesi: Kent kurucu öge olarak Osmanlı’dan günümüze ‘Mahalle’. International Journal of Human Sciences [Online]. (9)2, 1547-1568.

Tasarım projesi, kent ile kırsal arasındaki gerilimi dengeleyecek, mevcut yeşil dokuyu unutturmayıp bünyesinde yaşatacak; tüm bunları umursamayan ve mahalle kültürünü zaman geçtikçe unutturan kente karşı ise komşuluk birimlerinin komşuluk esasına göre tasarlayarak insanların sürekli etkileşim ve paylaşım içerisinde olmasını mecbur kılacak yeni bir mahalle anlayışı ortaya koymaktadır.

Mevcut Dokuyu Yaşatmak : Kentsel ve Kırsal Gerilimi Dengeleyen Çayır

Proje alanı; kent merkezinin güneyinde, kentin mücavir alan olarak belirtilen, kent ile Türkgücü Köyü arasında kalan bölgesindedir. Planlanmış olmasına rağmen mevcut yapı barındırmamaktadır. Mevcut yapı bulundurmayan bir alan nasıl tasarlanmalıdır? Tasarlanacak dokuyu doluluklar mı tanımlar yoksa boşluklar mı?

1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı için yapılan Çorlu İlçesi'nin 2023 yılı projeksiyon nüfusu 600.000 kişi olarak öngörülmüştür. Aktivite oranı %45 olarak hesaplanmış ve toplam çalışan sayısı 270.000 kişi belirlenmiştir. Çalışan nüfusun sektörlere göre dağılımı ise; 100.160 kişi (%37) Sanayi, 150.840 kişi (%56) Hizmetler, 19.000 kişi (%7) Tarım sektörü şeklindedir.

Sanayileşmenin hızla devam edeceği, nüfusun 6 yıl içerisinde 253.000 mertebesinden 600.000 kişiye çıkacağı öngörülen bir bölgenin geleceğinde şüphesiz ki kent dokusundaki boşluklar ilçedeki yaşamın kaderini belirleyecektir. Proje alanının eğitim, ulaşılabilirlik ve kent ile kırsal arasında geçiş bölgesi olma özellikleri ilçe için gelecekte önemli bir boşluğa dönüşme potansiyelini barındırdığını çarpıcı şekilde ifade etmektedir. Tasarımı yapılan mahallenin mevcut arazi potansiyellerini koruyup mahalleli ve kent için aktif yaşam alanlarına dönüşmesi hedeflenmiş, kent ile kırsal arasındaki gerilimi ilçenin sürdürülebilirliği için dengelemesi amaçlanmıştır.

Mahalle, proje alanının mevcut halinden esinlenerek oluşturulan yeşil yaşam alanları etrafında şekillendirilerek bahsedilen problemlere çözüm önerisi geliştirmektedir. Gerçeklikteki Çorlu'nun ötesinde, mahalle tasarımı inşa edilecek doluluklara karşı kente yeni bir yaşam standardı getirip, ilçe dokusuna nitelikli boşluklar katmayı hedeflenmektedir. Kentin gelecek dokusundaki dengeyi sağlamanın yanı sıra kent için sosyal yaşam ve aktivite alanı olarak sosyal çayır önerisi bulunmuş, ticari, sosyal ve kültürel alan yerleşimleri bu çayıra göre düzenlenmiştir. Yeni bir doğal sosyal merkez oluşturmanın yanı sıra kentsel ve kırsal yaşam arasındaki sert geçişin önüne geçerek kırsaldan kente geçişte kaybolan sosyo-kültürel değerlerin kayboluşlarının engellenmesi için bir yol haritası da Çayır ile tariflenmiştir. Kırsal yaşamı ve eski kent yaşamındaki mahalle kültürünü içinde barındıran yeşil merkezli, sokak-yaya-bina ilişkilerini insan ölçeğinde tutan ve komşuluk birimlerinin nasıl olması gerektiği konusunu merkezine alan bir mahalle sistemi oluşturulmuştur.

Kentsel Yoğunluk ve Mahalle Tasarımı Çelişkisi

Kent merkezinin güneyinde, kentin mücavir alanında yer alan proje alanı, hızlı nüfus artışları ve göçler göz önünde bulundurulduğunda gelecek için önemli bir konuma bürünür. Kuzeydeki yoğun kent dokusu ile çorlu güneyindeki seyrek yerleşim dokusu arasında bir eşik görevi üstleneceği planlanan son bölge olması sebebiyle öngörülebilmektedir.

1/5000 ölçekli nazım imar planında, ilçenin 2023 yılı projeksiyon nüfusu 600.000 kişi olarak kabul edilmiş, ilçe merkezinde kentsel nüfusun 500.000 kişi olacağı varsayılmıştır. Nazım imar planında yerleşik konut alanları için verilen yoğunluk değerleri 250-350-650 kişi/ha olup gelişme konut alanları için belirtilen değerler ise 70-250-400 kişi/ha'dır. Bu planda tasarım

alanı için belirtilen konut alanları Seyrek Yoğunluklu Gelişme Konut Alanları olup bu alanlar için önerilen yoğunluk değeri ise 70 kişi/ha'dır. Nazım imar planında ortalama aile büyüklüğü 3,5 kişi olarak kabul edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen sayısal değerlerin herhangi bir köy, mahalle veya toplumsal yaşam biçimi tasvir etmediği yerleşik ve gelişmekte konut alanlarının yoğunluk değerlerinin arasındaki trajik farklardan anlaşılabilir.

Proje alanı 217.350 m²'dir ve yoğunluk hesabı yapılamadan önce arazinin çevresi ile etkileşim kararları alınmış olup ana araç yollarının, yaya akslarının, ve rekreasyon alanlarının kent merkezi ile entegrasyonunu sağlama potansiyeli olan ana arterler belirlenmiştir. Daha sonra ise raporumuzun en başında belirttiğimiz yeşil kent boşluklarını belirleme yoluna gidilmiştir.

Çorlu 2015-2019 Stratejik Planında, ilçenin toplam yeşil alan miktarı 1.816.357,41 m² olarak, kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 7,72 m² olarak belirtilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü sağlıklı ve yaşanabilir bir kent için kişi başına düşen yeşil alan miktarını ise 10 m² açıklamıştır. Mahalle tasarımı yapılan arazide her 1 hektar için ortalama 100 kişi ve kişi başına ise 10 m²'lik yeşil alan sürdürülebilir bir mahalle için öngörülmüştür ve arazi yoğunlukları bu esaslara göre belirlenmiştir. Hedeflenen insan yoğunluğu belirlendikten sonra ise geleneksel komşuluk kültürünü yaşatacak konut tasarım önerileri geliştirilmiştir.

Kütle Yerleşimleri ve Konut Tasarım Esasları

Arazinin mevcut halinden esinlenerek tasarlanan, kentsel ve kırsal gerilimi dengeleyip hem ilçe hem de şehir için yeni sosyal ve yaşam merkezi yeşil alanlar ve çayır kütle yerleşiminin temel kurgusunu belirlemiştir. İnsanların etkileşime geçmesini ve sosyalleşmesini teşvik etmesini sağlayacak bu alanlar geleneksel komşuluk ilişkilerinin de sürdürülebilmesi için küçük aktivite alanları olan avlulara dönüştürülmüş, sürekliliği sağlanmış yaya ve bisiklet yolları ile birbirine bağlanmıştır. Böylelikle her avlulu birim kendi içinde aktivite alanlarına kavuşmuş, hem de birbiri ile bağıni koparmamıştır.

Konut tasarımı, genel mahalle bina tiplerinden türetilerek 3 başlık ile şekillendirilmiştir.

1. Sokak-mahalle kültürü

Üretilen konut tipi, bir iç sokak üzerinde oluşturulan ortak sirkülasyon alanlı yapı bloklarını barındırmaktadır. Sokak iki tarafına yerleştirilen komşu blokların buluşması kat bahçeleri ve sirkülasyon alanı ile sağlanmıştır. Bu tip konut blokları aynı aksa yerleştirilerek sürekli bir yaya aksı da elde edilmiştir.

2. Bahçe-mahalle kültürü

Üretilen konut tipi kırsal mahalle ve komşuluk ilişkileri temel alınarak tasarlanmış olup ortak avlu etrafında şekillendirilmiştir, böylece az kişi sayılı konut bloklarının komşuluk ilişkilerinin sürdürülmesi de sağlanmıştır.

3. Yüksek yapı-mahalle kültürü

Üretilen konut tipi, günümüz kent yaşamında mahalle kavramından kopuk yapı bloklarının az sayıda tutularak mahalle yaşantısına katılması hedeflenmiştir.

Yaklaşık 2500 kişiye barınma imkanı sağlanması amaçlanan proje, net ve çağdaş bir dilin temsilcisi. İnşa edilecek bu mahallenin varolan kentteki yapılarla kuracağı kitlesel ilişkinin biçimi, mevcut kitlelerin ne derece tekrarlanabilir/sürdürülebilir olduğunu, uyum-zıtlık, ayrışma-eklemlenme gibi birbiri ile çelişen çeşitli seçeneklerin, diyalektik bir süzgeçten geçirilmesi tasarımın önemli bir girdisi oldu. Temel olguların başında bölgenin ürettiği yöresel değerler gelmektedir. Bu değerlerin başlıcalarından olan mekan oluşumundaki komşuluk ilişkilerinden insan-doğa uyumuna, işlevsellikten topografyaya kadar çeşitli bileşenler göz önüne alındı. Geline son noktada, projenin çevreye katması amaçlanan kentlilik, sürdürülebilirlik, aidiyet, birliktelik, sosyokültürel yapı gibi bağlamlar, gelecekteki yapılaşmanın devamında da önemli bir referans yaratıp en cazip çözüm olarak ortaya çıktı. Yapılar araziye neredeyse hiç hafriyat ve dolgu yapmadan oturuyor. Katlar arasında barındırılan boşluklarla cephelerde ışığın kontrol edilmesi sağlandı, yeşil bahçelere yer verilerek mekânsal niteliğin sergilenmesine olanak sunuldu. Bu yolla yapılardan sızan peyzaj katmanı, proje konseptinde imge olarak kabul edilen Çorlu Çayırıyla buluşuyor. Cephe tasarımında ise Çorlu'nun sanayi ile gelişen bir ilçe olmasına tezatlık yaratmak sakinlik ve tatil bölgesi temsili olan beyaz renk kullanımına gidilmiştir.

Cevresel Veriler Ve İklim

Çorlu'nun, önemli bir sanayi kenti olması göz önüne alınarak, yapıların ve çayırın alan üzerindeki etkisi ile, kuzeyden girip güneyden çıkan bir doğal havalandırma sirkülasyonu sağlayarak alana temiz hava entegre edilmesi sağlandı. Kentlinin dış mekan ihtiyaçlarına yanıt verecek kat bahçeleri tasarlanmasına karar verildi.

Tasarımı bütün olarak değerlendirdiğimizde, söz konusu işlevleri destekleyecek bir sirkülasyon bandı döndüğü gibi, yaya ve bisiklet yolları, yapılarda da kendi aralarında bu banda destek olan olguların bulunduğu görülür. Kentli, mahalleye girdiğinde kendini bir sirkülasyon bandında bulur. Aidiyet hissi oluşturan hacimler ve insanlara kentlilik duygusu yaşatan bir çayır ile karşılaşır.

İşlev

Yukarıda özetlenen tüm duysal bağlam bileşenlerini hesaba katan öneri tasarımın aynı zamanda inşa edilebilme kabiliyeti ve ekonomisi, sirkülasyon akışının kusursuzluğu, ulaşım ve komşuluk ilişkilerini güçlendiren kolaylığı, esnek kullanım olanakları gibi bilişsel ölçütleri sonuna kadar karşılaması önemsendi. Bu çerçevede üretilen iç kurgu ile ortaya çıkan mekanların olabildiğince ferah olmaları, çeşitli katlar arasında tasarlanan kat bahçeleri aracılığıyla görsel akışkanlığın zenginleşmesi ve dinamik bir yaşantının ortaya çıkması hedeflendi.

Ticari alanlar ise yeşil alanlara ve avlulara hizmet edebilmesi için yeşil alan ve yaya sirkülasyon alanları üzerine yerleştirilmiş tir.

İnşa Kabiliyeti ve Ekonomik Ölçütler

Yapının hem ekonomik tabanlı hem de mimari yönelim eksenli kararlar çerçevesinde betonarme bir taşıyıcı sistemle inşa edilmesi öngörülmüştür, kimi yerlerde yeraltı otoparka da müsaade edebilmesi için 6 ve 8 lik aks genişlikleri referans alınmıştır.

PEYZAJ PROJE RAPORU

Mahallenin temeli, mekan ve insandır. Mahalle, insan ve mekanın el ele verip dokuduğu yeni bir birlik, yeni bir hayat sahnesidir. Mahalle inşası doğrudan insanın mekana el vermesiyle mümkündür; bu bakımdan insan mahallenin temel taşıdır. Mahalle, hayatın belli bir kültür, değer, inanç, ritüel ve gelenek çerçevesinde örüldüğü, bu yönüyle kendine özgü yapısı, kimliği, hayat tarzı ile donanmış bir ortamdır. Mahalleyi önemli kılan iki öge vardır; bunlar güven ve dayanışmadır.

Planladığımız peyzaj mekanları ve bunları destekleyen bitkisel, kültürel elemanlar, bu iki ögeyi insan algısında oluşturacak biçimde tasarlanmıştır. Peyzaj projesinin temel hedefi, kent ile bütünlük oluşturan ve mahalle insanının rekreasyonel ihtiyaçlarını giderebileceği doğala yakın mekanların oluşturulmasıdır.

Yapısal Peyzaj Alanları

Her konut alanı kendi içinde yeşil avlulu mekanlar oluşturmak üzere planlanmıştır. Avluların içinde planlanan etkinlik mekanları dayanışmayı ve güveni pekiştiren donatılarla desteklenmiştir. Güvenli, engelsiz yürüyüş ve bisiklet yolları, açık yeşil çayır alanları, yetiştiricilik üzerine hobi bahçeleri, ortak toplanma ve gösteri alanları, engelsiz ve her yaş grubundaki çocuğa hitap edecek alan plastiğinden faydalanılarak oluşturulan çocuk oyun alanları, ortak spor aktivite alanları oluşturulmuştur. Araç ve yaya yollarında güneş enerjisiyle çalışan aydınlatmalar tasarlandı. Proje alanında sert zemin malzemesi olarak taşlık ve yer örtücüler yumuşak sınırlarla kullanılmıştır. Sert zemin (taşlık) uygulanmayan alanlarda oturma birimleri koyulmayarak doğal bütünlüğün korunması amaçlanmıştır, ancak her koşulda kullanıma uygun olması açısından özellikle avlu içlerinde ve yürüyüş yollarının etrafında oturma birimleri kullanılmıştır. Oluşturulan sert zeminler yağmur ve yüzeysel suları emilimini sağlayan özellikte olacak şekilde planlanmıştır. Emilimi sağlanan bu sular toplanarak mahallenin sulama vb. kullanımları için geri dönüştürülecek biçimde altyapı sistemleri oluşturulmuştur.

Bitkisel Peyzaj Alanları

Alana doğala yakın eğim verilerek ve yapraklı - ibreli bitki türleri kullanılarak alanın her mevsim kullanılabilir ve canlı olması amaçlanmıştır. Özellikle alanı çevreleyen sınırlarda ve alan içinde yaprak döken türler tercih edilmiştir. Böylece alanın görsel ve fiziksel olarak çevresinden ayrılması ve alanı çevreleyen yaya yollarında her mevsim konforlu bir kullanım sağlanması hedeflenmiştir. Bitkisel tasarımlar; mekanları sınırlayan, etkinlikleri destekleyen, güven duygusunu pekiştiren, kimlik kazandıran ve bölgenin iklim koşullarına dayanıklı doğal yetişen bitki kullanım öğelerine bağlı kalınarak oluşturulmuştur. Eski mahalle kültürümüzde yer alan dayanışma ve güven ortamının yeniden yaşatılması için oluşturulan yeşil avlu içlerine ve yürüyüş-bisiklet yolu çevrelerine komşuluk ilişkilerinin yeniden pekiştirilmesini sağlamak için Tekirdağ bölgesine özgü yetiştirilen meyve ağaçları kullanılması tercih edilmiştir.

KULLANILAN MEYVE AĞAÇ TÜRLERİ

- Kiraz (Prunus avium)

- Vişne (*Prunus cerasus*)
- Üzüm (*Vitaceae*)
- Erik (*Prunus cerasifera*)
- Elma (*Malus domestica*)
- Kayısı (*Prunus armeniaca*)
- Şeftali (*Prunus persica*)
- Armut (*Pyrus communis*)

Bu alanın tasarımında, mekanların birbirlerine geçişlerini sağlayan, derinlik ve boşluk algısına yardımcı olan yeşil alanların yanı sıra, gruplandırılmış yaprak döken ağaç grupları ile yol boyu fizik sınırlama ve gölge oluşturan ağaç dizileri planlanmıştır. Yeşil alanlar mekan örgütlenmesinin bir ögesi olarak tanımlanmış ve rastlantısal düzenlemelerden kaçınılmıştır. Alanda üçlü gruplar halinde ve soliter olarak *Cedrus libani* (Lübnan Sediri) kullanılacaktır. Piramidal ve düzgün gövdeli bu ağaçlar alanda görsel etkileri ve düşey mekan hissini arttıracaktır. Sınırlarda karışık olarak kullanılacak *Acer platanoides* (Çınar yapraklı Akçaağaç), Doğu Çınarı (*Platanus Orientalis*), *Tillia tomentosa* (gümüşi ihlamur), Gülibrişim (*albizia julibrissin*) ve *Robinia pseudoacacia umbraculifera* (Top akasya) ile alanın sınırlarının belirginleştirilmesi ve gölgeli bir yürüyüş yolu elde edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca alanda soliter olarak *Magnolia grandiflora* (Manolya) kullanılması; gerek taç yapısı gerekse yaprak ve çiçekleri ile alana görsel zenginlik katması hedeflenmiştir. Vurgu ve renk katması açısından avluların girişlerinde *Prunus ceracifera atropupurea* (Kırmızı Süs eriği) kullanılarak alana girişlerin vurgulanması hedeflenmiştir. Ayrıca avluların etrafında oluşturulan konutların bireysel kullanım alanlarının sınırları *Pittosporum tobira* (Pitosporum), *Pittosporum tobira nana* (Bodur Pitosporum), *Euonymus japonica* (Taflan), *Hedera helix* (Hedera), *Lantana camara* (Mineçiçeği) ve *Hibiscus Syriacus* (Ağaç hatmi), *Jasminum officinale* (beyaz yasemin), *Syrnga vulgaris* (leylak) kullanılarak belirlenmiştir.

Kullanılan Bitki Türleri

- Doğu Çınarı (*Platanus Orientalis*)
- Gülibrişim (*Albizia Julibrissin*)
- *Cedrus Libani* (Lübnan Sediri)
- *Acer Platanoides* (Çınar Yapraklı Akçaağaç)
- *Tillia Tomentosa* (Gümüşi Ihlamur)
- *Robinia Pseudoacacia Umbraculifera* (Top Akasya)
- *Magnolia Grandiflora* (Manolya)
- *Prunus Ceracifera Atropupurea* (Kırmızı Süs Eriği)

- *Pittosporum Tobira* (Pitosporum)
- *Pittosporum Tobira Nana* (Bodur Pitosporum)
- *Euonymus Japonica* (Taflan)
- *Hedera Helix* (Hedera)
- *Lantana Camara* (Mineçiçeği)
- *Hibiscus Syriacus* (Ağaç Hatmi)
- *Jasminum Officinale* (Beyaz Yasemin)
- *Syrnga Vulgaris* (Leylak)